

Emmy
Abrahamson

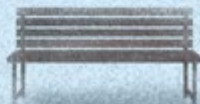
Kaip aš
išimylėjau
vyrą,
gyvenanti
krūmuose

...neįtikėtinai linksma
romantinė komedija.

The Times

TIKRA AUTORĖS
MEILĖS ISTORIJA
+ HEROJŲ INTERVIU

svajonių knygos

Emmy
Abrahamson

Kaip aš
išimylėjau
vyrą,
gyvenanti
krūmuose

Romanas

Vilnius
2019

1

*I love cock!** – linksmai sušunka moteris.

Aš pasižiūriu į savo užrašus, pakeverzoju kažką neįskaitomo, padėdu tušinuką ant stalo ir krenkštelėjusi tariu:

– Norėjai pasakyti... Tikrai nieko blogo, jei tau patinka *cock*, bet tikriausiai norėjai pasakyti, kad tau patinka *to cook* – gaminti. Gaminti. Ne *cock*!

Šiandien tai jau vienuoliktoji mano pamoka, esu tokia pavargusi, kad pradėdu klejoti. Be to, visą laiką spoksau į žalią informacinę kortelę, kurioje surašyti mokinių vardai: Petra Petra Petra. Savo nuostabai, suprantu, kad šią mokinę matau jau trečią kartą, bet niekaip neįsimenu jos vardo. Lyg visi mokiniai man būtų viena beveidė minia, kuri nesugeba atskirti *antradienio* nuo *ketvirtadienio* ir kuri niekaip neišmoksta vartoti būtojo dažninio laiko. Minia, kuri į mano „ačiū“ vis dar atsako „prašau“, nors nuolat kartoju, kad reikia sakyti *nėra už ką*. Minia, kuri įsitikinusi, kad mokomasi tik klasėje

* Man patinka gaidys! *Cock* (angl.) – gaidys arba varpa, lytinis organas. (Čia ir toliau – vertėjos pastabos.)

su mokytoju. Žvilgteliu į laikrodį – dar dvidešimt minučių. Dvidešimt minučių amžinybės.

– Petra, ką mėgsti gaminti? – paklausiu.

Niekada nesvajojau ir neplanavau tapti anglų kalbos mokytoja. Tačiau ketverius metus prabuvus be darbo skelbimas, kad „Berlitz“ grupė ieško anglų kalbos mokytojų, pasirodė pernelyg puikus, kad būtų tiesa. Mokymai truko tik dvi savaites, o po jų iškart pradėjau mokytojauti. Vis dėlto pirmas savaites spoksojau į duris laukdama, kol įsiverš mokymus vedęs vyriškis su uodegėle ir pasakys, kad visa tai tik pokštas, aš jokiū būdu negaliu mokyti kitų ir būsiu išmesta į gatvę, o mokiniai palydėti į saugią vietą.

Taip mintydavau dar tada, kai iki išnaktų planuodavau kitos dienos pamokas. Gerai apgalvodavau kiekvienos pamokos planą. Kopijuodavau įdomius straipsnius, kurpdavau klausimynus ir dialogus. Ir viskas tik dėl to, kad mano mokiniai kuo daugiau kalbėtų angliškai.

O dabar mano mokiniai turėtų būti patenkinti, jei bent žvilgteliu į jų surašytus vardus. Tokių prieštaravimų man kilo, kai supratau, kad likau mokytojauti daug ilgiau nei šešis mėnesius, kaip planavau. Dar blogiau – aš gerai dirbu, esu kantri (kas gi pamanytų, kad kalbų mokytojui tai svarbi savybė?) ir sugebu priversti savo mokinius kalbėti angliškai. Nuo tada, kai nustojau planuoti pamokas, jos tapo paslaptimi tiek man, tiek mano mokiniams.

– Oi, viską. Kotletus, dešreles... – atsako Petra.

– Prašau kalbėti sakiniiais, – padrąsinu.

– Man patinka gaminti dešreles ir kotletus, – klusniai atsako Petra.

„Berlitz“ kalbų mokymo metodas teigia, kad kalba išmokstama per kasdieniškus pokalbius. Galiu vesti pamoką, kol

įstengiu sugalvoti, apie ką galėčiau kalbėti su mokiniais. Per trejus anglų kalbos mokymo metus tapau kasdienišku pokalbių žinove. Kartą priverčiau mokinį penkiolika minučių kalbėti apie tai, kaip jis pakeitė garažo spyną, – ir tik tam, kad įsitikinčiau, ar jis sugeba palaikyti pokalbį.

– O koks tavo mėgstamiausias gėrimas? – klausiu.

– Vanduo iš čiaupo.

– Kalbėk sakiniiais, – pakartoju įtemptai šypsodamasi.

Toliau šypsausi Petrai nežinodama, ką pasakyti žmogui, kurio mėgstamiausias gėrimas yra vanduo iš čiaupo.

Paskutines penkiolika minučių sprendžiame kryžiažodį. Kai suskamba skambutis, nutaisau liūdną veido išraišką ir atsidūstu. Žinoma, mes viena kitai paspaudžiame ranką ir Petra tikriausiai grįžta namo vakarieniauti – valgyti dešrelių, kotletų, užsigerdama stikline vandens iš čiaupo.

Per penkių minučių pertrauką visi mokytojai, vengdami bendrauti su mokiniais, suguža į darbuotojų kabinetą. Ant sienų kabo „Berlitz“ plakatai su daugybe įvairiausių veidų ir šauktukais pasibaigiančių šūkių. Trys knygų lentynos prigrūstos „Berlitz“ žurnalų „Passport“ ir ispanų, rusų ir prancūzų kalbų vadovėlių, kurių niekas nebuvo atsivertęs. O štai anglų kalbos vadovėliai klaikiai nutrinti, suklijuoti lipnia juosta, kai kuriems iš jų trūksta lapų.

„Berlitz“ dirbantys žmonės nėra profesionalūs mokytojai. Maikas – nenusisėkęs aktorius, Džeisonas baigia doktorantūros studijas Šenberge, Klerė anksčiau dirbo vadybos srityje, Rendalis yra grafikos dizaineris, Sara – inžinierė, Rebeka gamina smuikus, Karena yra baigusi medijų ir komunikacijos studijas ir svajoja tapti rašytoja. Tik Kenas yra profesionalus mokytojas ir jo visi nemėgstame beveik taip pat kaip Dagma-ros, „Berlitz“ filialo Mariahilferio gatvėje vadovės.

Į darbuotojų kabinetą įsiveržia Kenas.

– Oho, kokie visi užsiėmę! – linksmai sušunka bandydamas prisiprausti iki kopijavimo aparato su gramatikos vadovėliu rankose. Visi jį ignoruoja. Prie lango Maikas ir Klerė rūko išpūsdami dūmus per centimetro pločio tarpelį.

– Dabar turėsiu keturias pamokas su ta pačia grupe, – atsidūsta Klerė kišdama žiebtuvėlį į cigarečių pakelį. – Dirbsiu iki aštuntos.

– Dar truputį pakentėk, greitai tau nebereikės to daryti, – sako Rendalis. Klerė netrukus grįš į Londoną tęsti magistro studijų.

– Aš turėsiu jau dvyliką pamoką šiandien, – pranešu ir visi ima stebėtis. Darbuotojų salėje vyrauja tik trys pokalbių temos: kiek pamokų turime tą dieną, kokie nepakenčiami yra mokiniai ir kaip mes nekenčiame Dagmaros.

– Ką tik turėjau AMS grupę, – burbteli Maikas.

Visi atsidūsta. AMS – Austrijos darbo birža. Prieš kelerius metus „Berlitz“ laimėjo valstybinį konkursą rengti anglų kalbos kursus to pageidaujantiems bedarbiams. Mažai kas kelia tiek įtampos kaip mokytį AMS grupes.

Paskutinė mano mokinė tą dieną yra man anksčiau nematyta. Ji jau atėjusi. Įžengusi į klasę pamatau ją stovinčią prie nešvaraus lango ir žiūrinčią į Mariahilferio gatvę. Man palengvėja supratus, kad jos anglų kalbos žinios penkto lygio – pažengusio užsienio kalbos vartotojo. Kuo aukštesnis mokinio lygis, tuo mažiau darbo man.

– Labas, mano vardas Džulija, – sakau spausdama jai ranką.

Lieknutė moteris paspaudžia man ranką, jos delnas maloniai šiltas. Per penkiolika minučių sužinau, kad ji vardu Vera, yra iš Graso ir dirba viešųjų ryšių konsultante Austrijos tautos partijoje. Yra vieniša mama ir augina aštuonerių metų dukrą. Nelaimėi, ji pradeda klausinėti manęs:

– Iš kur esate jūs?

– Iš Švedijos, – atsakau nepagalvojusi.

Ji suraukia antakius ir aš susivokiu padariusi klaidą. Nors kalbu taisyklingai ir be akcento, sužinoti, kad esu ne iš angliakalbės šalies, nėra malonu. „Berlitz“ vadovė Dagmara taip pat prašė neprasitarti, kad esu švedė. Kartą Rebeka man papasakojo, kaip dirbo padavėja kepsnių restorane Kernse norėdama prisidurti prie algos. Ji puikiai prisimindavo, ką užsisako klientai, tačiau turėdavo apsimesti, kad užsirašo užsakymus, kitaip klientai ja nepasitikėdavo. Kaip tik taip jaučiuosi ir aš, priversta meluoti apie savo kilmę.

– Iš Svindono*, – pasitaisau, – šiaurės Anglijoje.

Vera vis dar spokso į mane.

– O argi Svindonas nėra pietų Anglijos miestas? Netoli Bristolio? Kartą ten buvau kursuose.

Jaučiu, kaip kaklą ir skruostus išmuša raudonis.

– Esu iš kito Svindono, – greitai pasitaisau, – mažesnio. Mes jį vadiname mažuoju Svindonu. Vera, papasakok, ką veiki savaitgaliais. Ką labiausiai mėgsti daryti laisvalaikiu?

Vera vis dar įtariai žiūri į mane. Turbūt turėčiau apsvarstyti Rebekos patarimą susimažinti pamokų skaičių per dieną.

Nelaimėi, Veros anglų kalba tobula. Vis dėlto baigiantis pamokai ji suklysta – pasako ne *at the end of the month***, o *in the end of the month*. Pagaliau gaunu progą ją pataisyti ir galiu nebesijausti kvailai, lyg būčiau nenaudingas rekvizitas.

Grįžtant namo man kyla puiki romano idėja. Istorija tokia jaudinanti, kad turiu sustoti, jaučiu, kaip pasišiaušia plaukai. Tai būtų pasakojimas apie nenusisekusį rašytoją, kuris

* *Swindon* (angl.), skamba panašiai kaip *Sweden* (angl.) – Švedija.

** Mėnesio pabaigoje (angl.).

įsidarbina nuošalaus viešbučio sargu. Jis turi praleisti tenai visą žiemą su žmona ir vaiku. Berniuku. Arba mergaite. Ne, geriau berniuku. Žiemai užsitęsęs rašytojas pradeda kraustytis iš proto, jam ima vaidentis. Istorija baigiasi krauju, chaosu ir mirtimi. Taip aiškiai viską įsivaizduoju, kad net pati pašiurpstu iš baimės. Lauke siaučianti pūga, ištuštėję viešbučio koridoriai, apleisti kambariai ir rašytojas, palinkęs virš rašomosios mašinelės. Koks jaudinantis ir baisus romanas! Pasileidžiu tekina namo, nekantraudama sėsti rašyti. Neįtikėtina, kad niekas anksčiau nesugalvojo tokio knygos siužeto.

2

Vakare susitinku su Leonora viename Šešto rajono kokteilių bare.

Nekenčiu Leonoros. Bieka pridurti, kad ir ji manęs negali pakęsti, tačiau suprantame, kad ši draugystė paranki mums abiem. Visi kiti mano draugai turi antrąsias puses ir išmušus vidurnakčiui pavirsta moliūgais. Leonora yra vienintelė, su kuria galiu išeiti pavakaroti, o ji gali apsimesti, kad yra jauna ir laisva ir pamiršti, jog jau paseno ir yra ištekėjusi už Gerhardo, Smėlio žmogaus, kaip aš jį vadinu Leonorai negirdint.

Leonora anglė ir turi ikimokyklinio amžiaus sūnų, kuris dėl man nežinomų priežasčių visada nešioja akies raištį. Smėlio žmogus yra „Red Bull“ kompanijos Finansų skyriaus vadybininkas. Taigi, Leonora galėtų niekada nedirbti ir skirti visą savo laiką rašyti pjesėms ir režisuoti spektakliams, kuriuose pati dažnai atlieka pagrindinį vaidmenį. Praeitą vasarį ji atliko Malkolmo X vaidmenį spektaklyje „Juodasis istorijos meniu“, kurį finansavo Amerikos ambasada. Leonora nėra juodaodė.

– Ar Maikas vis dar dirba „Berlitz“? – klausia Leonora.

Be žodžių palinksiu ir atsigериu degtinės su toniku. Tas prakeiktas Stivenas Kingas.

– Svarstau, ar skirti jam vaidmenį kitame spektaklyje, – prisitaria Leonora. – Planuoju režisuoti Patriko Marberio „Arčiau“. Maikas galėtų atlikti Klaivo Oveno vaidmenį.

Pamaisau ledo kubelius stiklinėje. Su kartėliu galvoju apie Stiveną Kingą ir jo „Švytėjimą“, parašytą prieš kone keturiasdešimt metų. Šį faktą prisiminiau tik tada, kai atsisedau prie kompiuterio rašyti savojo šedevro.

– Šiandien mačiau Maiką ir esu tikra, kad jam nusibodo būti anglų kalbos mokytoju, – sakau. – Tikriausiai jis labai džiaugsis gavęs vaidmenį „Arčiau“. Yra riba, kiek kartų galima vesti tą pačią pamoką apie tai, kuo skiriasi esamasis ir esamasis tęstinis laikas. Patikėk manimi. Jei turėčiau dar kartą aiškinti, kodėl „McDonald’s“ šūkis „I’m lovin’ it“ yra gramatiškai netaisyklingas, tikrai trenkčiau galvą į sieną. O Dieve, kaskart galvodama apie tai nekenčiu „McDonald’s“. Iš tiesų turėtum patikėti Maikui vaidmenį savo pjesėje.

Jei Leonoros kakta nebūtų pripildyta botulino (šiaip ar taip, tarp mūsų yra vienuolikos metų amžiaus skirtumas), dabar ji ją surauktų duodama suprasti, kaip aš jai nusibodau.

– Nežinau, ar sutaptų mūsų charakteriai, – teištaria Leonora.

Aš nesu tikra, ar mes vis dar kalbame apie Maiką.

– Tu tikriausiai neturi tinkamo charakterio, – burbteliu panosėje ir gurkšteliu kokteilio.

Atsigėrusios kokteilių nueiname į „Passage“. Naktinis klubas sausakimšas, turime palaukti eilėje už trijų merginų trumpučiais sijonėliais ir baltais aukštakulniais, kol atiduodame savo paltus į drabužinę.

– Ar nemanai, kad čia visos merginos atrodo kaip aukštos klasės prostitutės iš Balkanų?! – sakau bandydama perrėkti grojančią muziką.

– Tikiuosi, kad tavo apibūdinimas tinka ir mums! – sušunka Leonora.

Nespėjus man dar ką nors pasakyti, Leonora nusitempia mane prie baro. Užsisakome išgerti ir apsimetame, kad kalbamės viena su kita. Iš tiesų nužiūriniame klube esančius vyrus. Niekaip nesuprantu, kodėl visada einame į šį naktinį klubą. Didžėjai tik apsimeta, kad groja muziką, gėrimai praskiedžiami vandeniu, tualetai purvini, klube nėra kur atsistoti ir čia pilna vokiečių, palikusių savo merginas namie. Po pusvalandžio jau kalbamės su dviem vyriškiais. Maniško marškinių pažastys tamsuoja nuo prakaito dėmių, jo antakiai suaugę, bet šiaip jis gana patrauklus.

– Iš kur esi? – klausia jis vokiškai.

– Iš Švedijos, – atsakau angliškai.

Aš susikalbu vokiškai savaip interpretuodama šios kalbos gramatiką, tačiau dabar nusprendžiu kalbėti angliškai, tikėdamasi taip įgyti pranašumą prieš šį vyriškį. Jo akys išsiplečia iš nuostabos ir jis man nusišypso.

– Ar esi buvęs Švedijoje? – klausiu.

– Ne, – atsako vyras purtydamas galvą. – Bet perskaičiau tiek švediškų detektyvų, jog atrodo, kad būčiau ten buvęs. Švedija yra Valanderlandija*.

– Valanderlandija skamba lyg teminio parko pavadinimas, – sakau. – Parko, kuriame visi miršta.

Pastebiu, kad Leonora mėgina atkreipti mano dėmesį. Tikriausiai dėl to, kad jos vyriškis yra visa galva už ją žemesnis

* Kurtas Valanderis – švedų detektyvų rašytojo Heningo Menkelio romanų pagrindinis veikėjas, policijos komisaras, dirbantis Istado mieste.

ir pasipuošęs grandinėle su „Mercedes“ ženklui. Kiekvieną kartą, nuėjęs į naktinį klubą Austrijoje, pasijunti lyg būtum nusviestas atgal į aštuntą dešimtmetį, kai „Ace of Base“* vis dar buvo topų viršūnėse. Toliau kalbuosi su savuoju vyriškiu nepaisydama Leonoros.

– Vienas švedas man pasakojo, kad Istade iš tiesų nėra nusikalstamumo, – sako jis.

– Taip, nes Kurtas Valanderis jau atskleidė visus nusikaltimus, – atsakau.

Vyriškis nusijuokia ir aš pradedu tikėti, kad tarp mūsų gali užsimegzti ryšys.

– Iš kurio miesto esi? – klausiu.

– Iš Miuncheno, – atsako vyras. Na štai, vieną dalyką jau atspėjau.

– Ar turi merginą? – neatlyžtu.

Vyriškis nustemba, o tada berniukiškai nusišypso.

– Taip, – atsako ir po kelių sekundžių priduria. – Atsiprašau.

Atspėjau ir antrą. Bet vis tiek jam pasakau savo telefono numerį.

Grįžusi namo pasižiūriu devintojo dešimtmečio pornografinį filmą „RedTube“ tinklalapyje, patenkinu save tikėdamasi, kad tai padės greičiau užmigti. Bet nepadeda. Tįsau lovoje ir spoksau į sieną. Nusprendžiu kitą savaitgalį surūšiuoti knygas pagal spalvas.

* Švedų popmuzikos grupė.

3

Kitą dieną mano pirmoji grupė yra iš Austrijos darbo biržos. Kai įeinu į klasę, jie jau sėdi it vaškinės lėlės. Štai moteris dvigubu pagurkliu, pasipuošusi į pirštus įsirėžusiais auksiniais žiedais. Jauna blondinė ataugusiomis dažytų plaukų šaknimis dantimis bando nusiplėšti nagų odeles. Ūsuotas vyras, apsirengęs šachmatiniu raštu išmargintais marškinėliais, į kažką baugiai spokso, tačiau jis bent jau pasiruošęs pamokai, rankoje laiko rašiklį.

– Sveiki! Mano vardas Džulija, šiandien aš būsiu jūsų mokytoja, – sakau.

Niekas neatsako.

Esu turėjusi darbą, kuris man išties patiko. Vos tik su Matiju atsikrausčiusi į Vieną, įsidarbinau žurnalistė. Laikraštis vadinosi „Vienna frOnT“ – didžiosios raidės reiškė, kad laikraštis nesilaiko priimtų socialinių normų. Dirbome Penkio-likto rajone įsikūrusiame mažyčiame biure, mūsų degalai buvo „Almdudler“*, sumuštiniai ir ironija. Rašiau ne tik apie

* Austriškas gavaisis gėrimas.

vietines aktualijas, bet ir apie dešiniojo sparno politikų pomėgį užsimesti megztinį ant pečių arba apie vokiškojo pasaulio ryšį su jogurtu. „Vienna frOnT“ turėjo būti tarsi ironiškasis pasaulio veidrodis, kuris priverčia sustoti ir susimąstyti. Išsilaikėme nebankrutavę penkis mėnesius.

– Labas! Kuo tu vardas? – klausiu moters su dešreles priemenančiais pirštais.

– Betina, – atsako ši.

– Mano vardas... – pataisau ją.

– Mano vardas Betina, – sako moteris.

Betina vilki pigia rožine drugeliais išmarginta palaidine, kuri išryškina jos nemažą pilvą, moters akyse – nevilties kupinas žvilgsnis, sakantis: „Prašau, nepyk ant manęs.“ Šios grupės kalbos gebėjimai antro lygio, todėl ją prakalbinti ypač sunku.

Kartą mano mokinė iš darbo biržos grupės pradėjo verkti, kai paklausiau apie paskutinį darbą. Nuo tada šių mokinių nebeklausiu nieko apie darbą, todėl, deja, gerokai sumažėjo temų, kuriomis galėtume kalbėtis. Bet po trijų pamokų jau žinau, kad Betina kiekvieną dieną keliasi ketvirtą valandą ryto, kad galėtų pasidžiaugti laiku sau prieš atsibundant vaikams; Stefė turi bišonų veislės šunį vardu Toto (pavadintą grupės, o ne „Ozo šalies burtininko“ veikėjo šunelio Toto garbei), o Hansui patinka dirbti sode. Mes spėjame išmokti formuluoti paprastus klausimus ir pasisveikinti. Visą laiką stengiuosi šypsotis ir užsidegusi kalbu apie galimybes, kurias atveria išmokta nauja kalba („Nauja kalba atveria naujas galimybes!“). Noriu, kad jie neprarastų vilties, jog šie kalbos kursai padės susirasti naują darbą.

Per pertrauką įeinu į darbuotojų kabinetą ir nušvintu pamąčiusi Rebeką. Ji prisiartina prie manęs, jos žvilgsnis išduoda nuostabą.

– Man atrodo, kad vienas iš mano darbo biržos kursantų yra girtas, – sušnabžda ji ir įsikimba man į parankę.

– O aš turiu darbo biržos kursantę, kuri kasdien keliasi ketvirtą valandą ryto, kad galėtų pabūti ramiai, – sušnabždu aš. – Kodėl tiesiog nepamiegojus ir taip negavus trokštamos ramybės?

– Ketvirtą ryto? – net išsižioja Rebeka.

Pritariamai palinksiu galvą.

– Bet ką galima veikti ketvirtą ryto? – vis dar stebisi Rebeka, tik šįkart jau nebešnabžda.

– Ta mokinė skaito žurnalus ir sprendžia sudoku, – atsakau.

Man patinka būti su Rebeka. Ji yra mano Geroji Šiaurės raganą, priešingai nei Leonora, kuriai atitektų Blogosios Vakarų raganos vaidmuo, jei aš pati būčiau Dorotė*. Kai pirmą kartą sutikau Rebeką „Berlitz“ mokytojų kursuose ir išgirdau, kad ji gamina smuikus, iš karto supratau, kad mudvi susidraugausime. Žmonės, kurie gamina smuikus, neabejotinai yra geri ir jautrūs, kaip ir tie, kurie padeda raupsuotiesiems. Deja, iš smuikų gamybos nepragyvensi, štai kodėl Rebeka ėmėsi mokytį anglų kalbos. Bet tik pamanykite: aš pažįstu žmogų, kuris gamina smuikus! Viena dieną tikiuosi išigyti štai tokių draugų: lesbietę, programišių ir ką nors iš Bruklino. Ir, žinoma, susidraugauti su Elfride.

– Kiek pamokų turi šiandien? – klausiu.

– Tik tris ir su ta pačia grupe. O tu?

– Dešimt.

Rebeka net prisimerkia.

– Neprisiimk tiek daug pamokų! Turėtum rašyti knygas, straipsnius, imti interviu ir dirbti slapta, – sako ji.

* Amerikiečių rašytojo Laimano Franko Baumo knygos „Ozo šalies burtininkas“ veikėjai.

– Bet čia ir yra mano priedanga, – ginuosi. – Apsimetu, kad esu anglų kalbos mokytoja.

Pasigirsta skambutis ir turiu grįžti pas Betiną, Stefę ir Hansą.

Laikydama rankose du maišelius su pirkiniais iš lėto kopiu laiptais į savo butą. Gyvenu *art nouveau* name Septintame rajone. Kaip paprastai, pasiekusi antrą aukštą sustoju ir pažiūriu į duris kairėje esančio buto, kurio langai žiūri į gatvę, o ne į kiemą kaip maniškio ketvirtame aukšte. Iš šio buto visada sklinda malonus kavos ir tabako kvapas, o kelis kartus mačiau sušmėžuojant šešėlį už grūdinto stiklo durų. Prie skambučio kabo lentelė su išraižytu vardu: E. Jelinek. Prireikė kelių mėnesių, kol supratau, kas čia gyvena. Kartą paklausiau namo administratoriaus serbo, ar butas priklauso žymiajai rašytojai Elfridei Jelinek.

„Taip, taip, – energingai palinksėjo jis. – Puiki moteris, bet labai drovi. Retai išeina iš buto, labai savotiška.“

Nuo tada bandau sutikti savo žymiąją kaimynę, bet kol kas nesėkmingai. Iš gatvės matyti, kad jos buto langai nešvarūs, bet ant palangių auga puikiai prižiūrėtos kambarinės gėlės. Man sunku įsivaizduoti Elfridę Jelinek besirūpinančią azalijomis. Ko gero, būtų lengviau patikėti, kad ji nuolat perlaisto kaktusus ir maitina musėmis savo vabzdžiaėdžius augalus.

Kartais imu kaltinti savo kaimynę, kad dar netapau rašytoja. Viskas per tą Elfridę (kai supyktu vadinu ją vardu). Namų literatų kvota jau išseikvota, man nieko neliko. Jei Elfridė negyventų šiame name, jau būčiau išleidusi tris romanus.

Kai būnu gerai nusiteikusi, svajoju apie tai, kaip mudvi susidraugautume. Ji ateitų pas mane pasiskolinti puodelio acto.

„Aš taip pat esu rašytoja!“ – sušukčiau, o Elfridė tik kilstelė-

tų antakius stebėdamasi, kad jos kolegė ir artima siela gyvena tame pačiame name. Bet tada jos veidas staiga surimtėtų.

„Stebėti yra vyrų privilegija“, – pasakytų ji.

„Taip“, – iš lėto pritariamai palinksėčiau galva.

„Mano kūryba yra polemika prieš realybės tironiją.“

„O ar buvai Praterije*? Kartais ten labai smagu, Elfi“, – pasakyčiau jau sugalvojusi jai vardo trumpinį.

„Sek paskui mano ašaras ir jūrą greitai tave pasiims“, – pridurtų Elfridė.

„Aš nesupratau, ką norėjai pasakyti, bet prašau užėti, Fifi“, – teatsakyčiau kreipdamasi jau antrąją pravarde, jei kartais pirmoji jai nepatiktų.

O tada gerdamos arbatą ir galbūt viską kalbėtumėmės apie tai, kaip sunku būti moterimi rašytoja.

Atsidūstu, tvirčiau suimu maišelius su pirkiniais ir kopiu aukštyn laiptais. Jie smirda buitiniu valikliu ir šaltu akmeniu.

* Parkas Vienoje.

4

Likusią savaitės dalį laukiu vokiečio, kurį sutikau „Passage“ klube, skambučio. Žinoma, jis nepaskambina. Apsimetu, kad man tai nėra motais, ir susitelkiu į kitus dalykus: dirbu, vaikštau į sporto klubą, valgau prėską maistą ir žiūriu „Simpsonus“ ir „Grei anatomiją“, įgarsintus vokiškai. *Verdammt noch mal, Meredith, hör auf mich!** Traukiniu nuvažiuoju į priemiestį ir parsivežu kastruotą katiną vardu Optimusas. Su Optimusu pašonėje ir toliau valgau neskanų maistą ir žiūriu, kaip gražūs jauni Sietlo gydytojai gelbėja gyvybes ir išmoksta svarbiausias gyvenimo pamokas.

Kartais atrodo, kad žiūrimi TV serialai realesni už mano pačios gyvenimą – Meredithos iš „Grei anatomijos“ meilės, šeiminės ir darbo problemos apčiuopiamesnės nei mano. Kartais net įsivaizduoju pati esanti Mereditha ir stebiuosi, kodėl turiu aiškinti, kuo žodis „kažkas“ skiriasi nuo žodžio „bet kuris“, užuot siuvusi perplėštą mitralinį vožtuvą. Syki žvilgtelėjusi į Rebeką sutrikau, kodėl ji nėra Kristina Jang. Iki šiol man su-

* „Po velnių, Mereditha, sustabdyk mane!“ (vok.).

skausta širdį prisiminus, kad Džordžo Omailio, Leksio Grėjaus ir Dereko Šepardo nebėra tarp gyvųjų. Joks žemės drebėjimas Turkijoje ar sugriuvusi gamykla Bangladeše nesukrėtų manęs taip, kaip sukretė Denio Duketo mirtis nesant Izės šalia. Jis mirė, o Izės nebuvo šalia. Mirė. Be Izės.

Vieną vakarą sėdėdama prie kompiuterio nutariau užsisakyti „Grei anatomijos“ ligoninės uniformą. Bet tada susivokiau, kokių žmogumi tampu. Piktai padėjau į šalį nešiojamąjį kompiuterį ir paskambinu Leonorai tikėdamasi, gal ji sutiks kur nors nueiti drauge. Kartais vis dar pasvajoju, kaip užsisakyčiau uniformą. Ypač tą šviesiai mėlyną tuniką trumpomis rankovėmis su dviem priekinėmis kišenėmis ir paslėpta kišenėle rašikliui.

Šįvakar Rebeka švenčia gimtadienį „O'Malley's“ Šotentoro rajone. Man atvykus baras jau yra pilnut pilnutėlis. Jo sienos tamsiai žalios, nukabinėtos „Guinness“ alaus plakatų. Randu Rebeką įsispraudusią klaustrofobiškoje nišoje ir atsisėdu šalia jos vyro Jakobo. Jakobas taip pat gamina smuikus ir atrodo kaip Jėzus. Netgi Jakobo brolis gamina smuikus ir taip pat atrodo tarsi nužengęs iš Biblijos.

– Turiu tau ką pasakyti, – Rebeka palinksta prie manęs. – Mačiau Matiją Kaizerio gatvėje.

Nežinau, ką pasakyti. Jėzus-Jakobas ir toliau žiūri į vieną tašką.

– Ką jis veikė? – teįstengiu paklausti.

– Jis ėjo per gatvę, – atsako Rebeka.

– Ką? – paklausiu drebančiu balsu. – Tiesiog ėjo per gatvę?

– Žinau. Ir kaip jis drįso? – teištaria Rebeka.

Mus pertraukia vienas iš Rebekos draugų. Sėdžiu šalia Jėzaus-Jakobo ir galvoju apie Matiją.

Mudu su Matiju buvome kartu ketverius metus. Iš pradžių viskas buvo puiku, vėliau viskas buvo labai blogai. Barėmės dėl to, kad jis rūko per daug žolės ir nė kiek nepadeda namuose. Po kiekvieno barnio Matijas man nupirkdavo saldymedžio lazdelių maišą kaip susitaikymo ženklą, nes žinojo, kaip jas mėgstu. Lyg man būtų šešeri.

Paskutinis bandymas išsaugoti mūsų santykius buvo sprendimas persikraustyti į Vieną, į jo gimtąjį miestą. Ir vėl viskas tarp mūsų buvo gerai. Išmokau pasakyti *Grüß Gott**, iš naujo atradau sekmadienius ir įpratau prieš bėgdama per kelią pasižiūrėti, ar neatvažiuoja tramvajus. Matijas pradėjo lankyti fotografijos kursus ir, kadangi turėjo gilinti žinias apie fotografijos meną, mūsų vonios kambarys virto tamsiuoju fotografo kambarėliu. Vonios kambario langas buvo uždenktas, o mano kosmetiką išstūmė buteliukai su įvairiais chemikalais, skirtais juostoms ryškinti. Daugybę kartų susitrenkiau galvą į reflektorių, bet tai buvo nesvarbu. Matijas pagaliau atrado gyvenimo tikslą. Jis išleisdavo mūsų menkas mėnesio pajamas knygoms apie didžiuosius fotografus – R. Maplethorpa, Lešapelį ir Korbijną, o pirmuosius metus aš noriai pozuodavau, kad jis galėtų išbandyti įvairias kompozicijas ir šviesų kontrastus. Matijas nustojo rūkyti žolę kiekvieną dieną ir jo žvilgsnis vėl tapo giedras. Viskas buvo puiku. Netgi kai laikraštis „Vienna frOnT“ bankrutavo – jo laimė buvo svarbesnė už manąją. Tada maniau, kad tikra meilė reiškia visišką atsidavimą partneriui, kai tavo planeta sukasi tik jo orbitoje. Tada maniau, kad būtent man lemta išgelbėti Matiją ir padėti jam tapti visaverčiu žmogumi atskleidžiant visą savo potencialą, kurio nė vienas iš mano draugų nesugebėjo įžvelgti.

Kad kažkas ne taip, supratau tik antraisiais jo fotografijos

* Geros dienos (vok.).

kursų metais. Kartą pamačiau namie paliktą vieną iš Matijo aplankų, nors ryte, man atrodė, jo čia nebuvo. Nieko blogo nepagalvojusi nupūčiau tabako dulkes ir padėjau aplanką į šalį. Tada grįžusi namo pradėjau pastebėti, kad spyna būna užrakinta tik vienu rakto pasukimu, o ne dviem, kaip paprastai rakindavau išeidama į darbą. Vėl pradėjome bartis kiekvieną dieną, o virtuvės spintelės prisipildė pakelių su saldymedžio lazdelėmis.

Kartą suskambo namų telefonas. Gulėjau lovoje iškankinta anginos ir norėjau dar pasnausti. Pakėlus ragelį malonus moteriškas balsas paklausė, ar Matijas galėtų užsukti į kolegiją pasiimti vieno iš savo aplankų su darbais, nes jis jau ten seniai nebesimoko.

Moteris pranešė, kad Matijas nebelanko kursų nuo spalio, bet tik prieš mėnesį jie nusprendė jį oficialiai pašalinti iš studentų sąrašo. Buvo jau kovas. Daugiau nei šešis mėnesius jis kiekvieną dieną apsimetinėjo, kad eina į kolegiją. Daugiau nei šešis mėnesius jis man suokė apie tai, kaip jam patinka kursai ir kaip nekantrauja sulaukti dienos, kai taps profesionaliu fotografu. Kai pokalbis buvo baigtas, vos neapsivėmiau.

Iškart pradėjau ieškoti daugiau užuominų. Už Matijo kompiuterio aptikau lipnią juosta pritvirtintą maišelį, pilną nuorūkų. Neaišku, kodėl jis paprasčiausiai jų neišmėtė. Mane net nukrėtė pastebėjus, kad jo knygos sudėtos visiškai taip pat kaip mokslo metų pradžioje, o jo fotografijos įranga vonioje pasidengė storu dulkių sluoksniu.

Vos tik Matijas grįžo apie šeštą valandą vakaro po *kursuose praleistos dienos*, aš jam viską išklėjau. Jis nieko neneigė.

„Bet kodėl?“ – paklausiau.

„Žinojau, kad tu labai supysi“, – per akimirsnį dėl visko tavai kalta aš.

kai norisi
smagiai praleisti laiką

Meilė smirdi. O gal jai tereikia dušo...

Vienas miestas: žinomas dėl Mocarto ir valso; ne toks žinomas dėl švedės Džulijos, kuri leidžia dienas mokydama bedarbius austrus anglų kalbos, o vakarus – su savo katinu ir „Netflix“ serialais arba tariama drauge naktiniuose klubuose. Trokštanti tapti rašytoja Džulija suka galvą ieškodama idėjų savo būsimai knygai. Ji nori sukurti ką nors originalaus.

Ir tada šis tas išties originalaus prisėda greta Džulijos ant suoliuko. Benas patrauklus (jei ne ta meškiška barzda) ir linkęs į nuotykius (nesudvejojęs nušoks nuo žemo tilto). O kokios gražios jo akys! A, tiesa, Benas gyvena krūmuose miesto parke.

TAIP PRASIDEDA ISTORIJA. Keistesnė nei Džulija būtų galėjusi sukurti: pašėlusiai greitai besirutuliojantys santykiai su puikų humoro jausmą turinčiu vyru. Jis sudrebina nuobodžią, bet patogią Džulijos kasdienybę, kurią pakeisti ji buvo pernelyg tingi. Benas drąsina ją išsivaduoti iš rutinos, Džulija kviečia jį išdrįsti išbandyti sėslų gyvenimą. Savaitės virsta mėnesiais, o Džulija vis kartoja sau, kad tai tėra jos gyvenimo skyrius, tikrai ne visa knyga. Jei pabaigą parašys ji, neliks įskaudinta.

Bet kas, jei istorijos pabaigą lemta parašyti ne jai?

„Pirmą kartą ją pamačiau Amsterdame sėdinčią ant suoliuko ir laukiančią draugės. Ji atrodė tokia graži, kad negalėjau atplėsti akių. Kurį laiką ją stebėjęs, nusprendžiau prieiti ir susipažinti. Tada atrodžiau kaip visiškai valkata, smirdėjau ir nesitikėjau, kad ji manimi susidomės. Tačiau gali gerai pažinti žmones, kai esi tas, kurio visi vengia. Po mažiau nei minutės pokalbio su ja supratau, kad jos vidus dar gražesnis nei išorė. Mes iškart radome bendrą kalbą ir dėl kažkokios man nežinomos priežasties ji sutiko susitikti su manimi po savaitės ant to paties suoliuko.“

Vicas Kocula, Emmy Abrahamson sutuoktinis

